Slotevent Proeftuin Circulair Bouwen

18 april 2023

powered by:

CIRCULAR FLANDERS

WE MAKE TOMORROW BEAUTIFUL OVAM

Buildwise

vito

UHASSELT KNOWLEDGE IN ACTION

VUB ae ARCHITECTURAL ENGINEERING

DATAVISSER

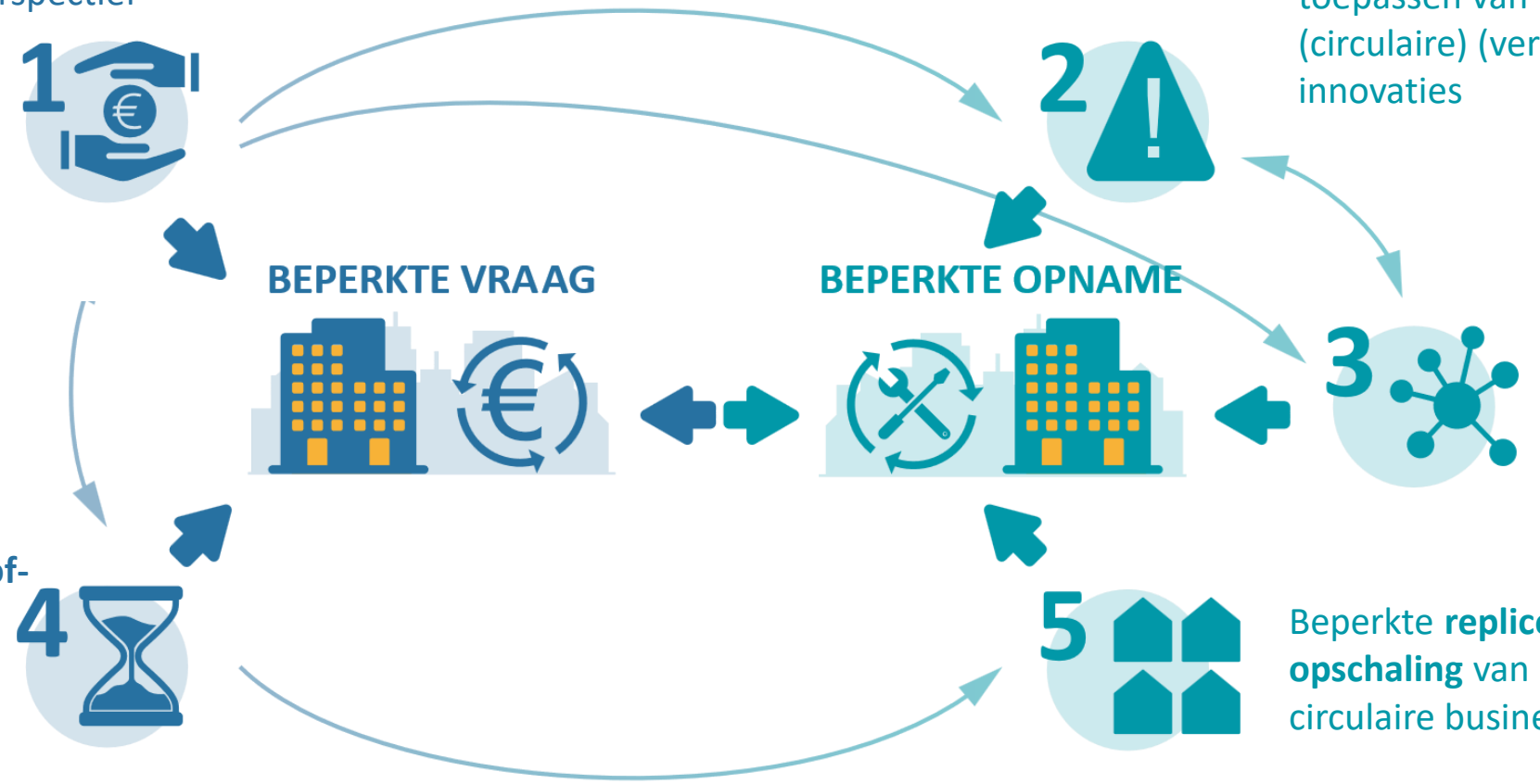
Circulair Bouwen: Hoe de transitie versnellen?

Wim Debacker - VITO

Systeemknelpunten ontrafeld

Overheersend **financieel** en korte-termijnperspectief bij beslissingen

Risico-aversie bij het toepassen van (circulaire) (ver)bouw-innovaties

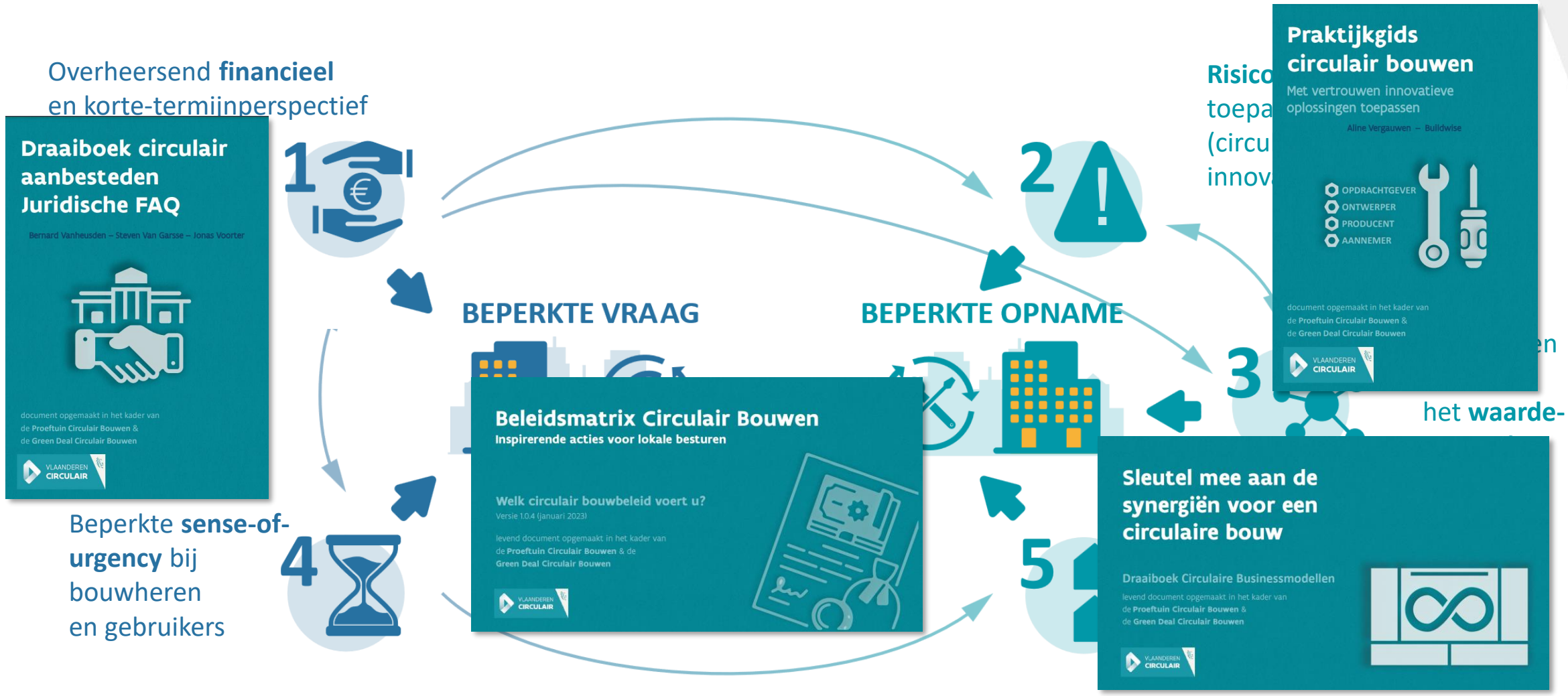

Beperkt vertrouwen binnen het **waarde-netwerk**

Beperkte **sense-of-urgency** bij bouwheren en gebruikers

Beperkte **repliceerbaarheid** & **opschaling** van circulaire businesses

Systeemknelpunten ontrafeld

Aanbevelingen
Veranderingsgericht (ver)bouwen

Eindrapportage DEELOPDRACHT II

in het kader van de **Proeftuin Circulair Bouwen**

VLAANDEREN
CIRCULAIR

Overzicht van strategieën en sleutelvragen

I. Geef nichepraktijken meer slagkracht

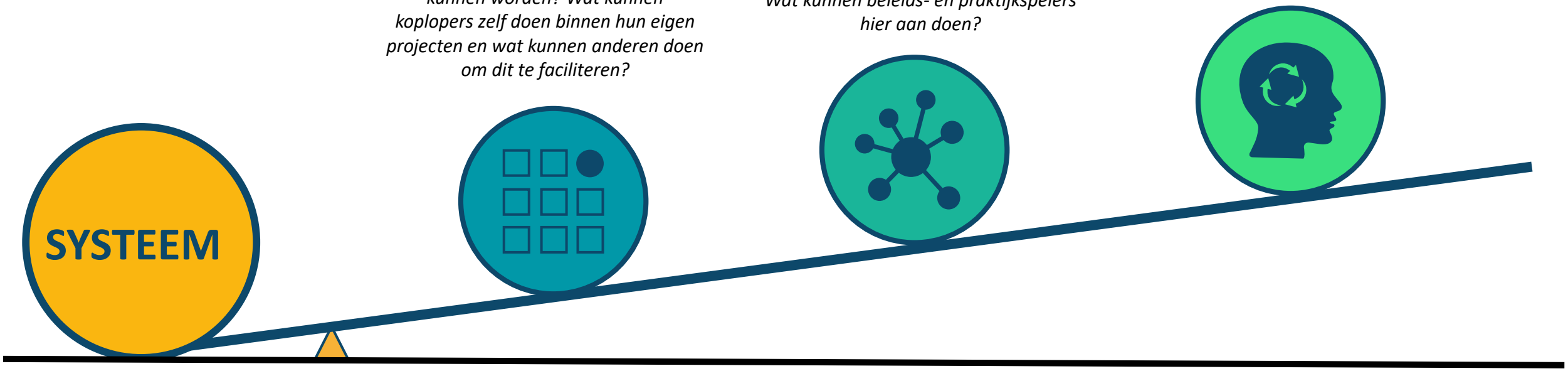
Hoe zorg je ervoor dat circulaire (koploper)praktijken gemakkelijk gerepliceerd, verbreed en opgeschaald kunnen worden? Wat kunnen koplopers zelf doen binnen hun eigen projecten en wat kunnen anderen doen om dit te faciliteren?

II. Verweef het waardenetwerk

Hoe zorg je ervoor dat er intensiever samengewerkt kan worden binnen de bouw- en sloopwereld? Dat er duurzame coalities op project- en ecosysteemniveau ontstaan? Dat het vertrouwen groeit om waardevolle informatie en data te delen? Wat kunnen beleids- en praktijkspelers hier aan doen?

III. Wijzig de algemene houding t.a.v. circulair bouwen

Wat moet er gebeuren opdat opdrachtgevers, bouwprofessionals, investeerders, maar ook 'burgers' op een efficiëntere en effectievere manier willen omgaan met 'resources'? Hoe krijg je 'circulariteit' (projectniveau) en circulaire economie (ecosysteemniveau) hoog op de agenda?

Overzicht van kernboodschappen en maatregelen

A. Inspireer en begeleid ontwerpers, uitvoerders en opdrachtgevers in het maken van duurzame circulaire keuzes

1. Blijf elkaar inspireren door goede en slechte praktijken te delen;
2. Werk (context)gerichte oplossingen uit i.p.v. copy-paste;
3. Maak (inter)nationaal afgetoetste werkbare afwegingskaders op, met vastgelegde bepalingsmethodes voor ondersteunende tools.
4. Verplicht niet circulariteit in regelgeving, maar leg wel ambitieuze doelstellingen op o.v.v. de gebruikskwaliteit, milieu-impact en financiële kost over de hele levenscyclus.

B. Experimenteer op het terrein om er van te leren

1. Durf te experimenteren op terrein en werk samen om risico's te verdelen;
2. Begeleid ontwerpers en uitvoerders bij het experimenteren;
3. Organiseer (je rond) Communities of Practice en hou ze levend;
4. Bouw een kennis-actiecentrum uit rond circulair bouwen.

C. Organiseer het netwerk naar doeltreffende oplossingen

1. Stem een waardeketen af om tot geïntegreerde bouw- en businessoplossingen te komen;
2. Laat kleine en innovatieve spelers zich organiseren om aanwezig te zijn in normalisatie-, beleids-, en werkorganen;
3. Faciliteer en promoot samenwerking binnen aanbestedingen;
4. Begeleid 'gangmakers' binnen organisaties om intern draagvlak te creëren en de bedrijfscultuur te richten op (maatschappelijke) innovatie;
5. Werk als Vlaamse overheid samen met (boven)lokale besturen een regionale aanpak uit.

D. Creëer financieringsmogelijkheden voor circulaire bouwinitiatieven

1. Coach en leid financiers op in de duurzaamheidsbeoordeling;
2. Zet real-life experimenten rond langetermijninvesteringen op, leer en deel met anderen;
3. Spoor duurzame langetermijninvesteringen in de bouw aan en schrap (verder) fiscale voordelen t.a.v. eigendom van gebouwen af.

E. Faciliteer data-en informatie-uitwisseling en open systeembouw in de praktijk

1. Deel rechtstreeks of via een onafhankelijk platform waardevolle informatie en betrouwbare data;
2. Normaliseer de minimale informatie en dataformaat van materiaal-, element- en gebouwpaspoorten;
3. Maak binnen de hele bouwindustrie doordachte afspraken rond maatvoering en het gebruik van droge verbindingen om hergebruik van producten te bevorderen.

F. Omarm verandering op alle niveaus

1. Beschouw gebouwen als materiaalbanken;
2. Stuur als beleidsmaker op maatschappelijke meerwaarde;
3. Maak als marktspeler circulaire business aantrekkelijk;
4. Laat als burger(beweging) je stem horen.

Overzicht van kernboodschappen en maatregelen

A. Inspireer en begeleid ontwerpers, uitvoerders en opdrachtgevers in het maken van duurzame circulaire keuzes

1. Blijf elkaar inspireren door goede en slechte praktijken te delen;
2. Werk (context)gerichte oplossingen uit i.p.v. copy-paste;
3. Maak (inter)nationaal afgetoetste werkbare afwegingskaders op, met vastgelegde bepalingsmethodes voor ondersteunende tools.
4. **Verplicht niet circulariteit in regelgeving, maar leg wel ambitieuze doelstellingen op o.v.v. de gebruikskwaliteit, milieu-impact en financiële kost over de hele levenscyclus.**

B. Experimenteer op het terrein om er van te leren

1. Durf te experimenteren op terrein en werk samen om risico's te verdelen;
2. Begeleid ontwerpers en uitvoerders bij het experimenteren;
3. Organiseer (je rond) Communities of Practice en hou ze levend;
4. Bouw een kennis-actiecentrum uit rond circulair bouwen.

C. Organiseer het netwerk naar doeltreffende oplossingen

1. Stem een waardeketen af om tot geïntegreerde bouw- en businessoplossingen te komen;
2. Laat kleine en innovatieve spelers zich organiseren om aanwezig te zijn in normalisatie-, beleids-, en werkorganen;
3. Faciliteer en promoot samenwerking binnen aanbestedingen;
4. **Begeleid 'gangmakers' binnen organisaties om intern draagvlak te creëren en de bedrijfscultuur te richten op (maatschappelijke) innovatie;**
5. Werk als Vlaamse overheid samen met (boven)lokale besturen een regionale aanpak uit.

D. Creëer financieringsmogelijkheden voor circulaire bouwinitiatieven

1. Coach en leid financiers op in de duurzaamheidsbeoordeling;
2. Zet real-life experimenten rond langetermijninvesteringen op, leer en deel met anderen;
3. **Spoor duurzame langetermijninvesteringen in de bouw aan en schrap (verder) fiscale voordelen t.a.v. eigendom van gebouwen af.**

E. Faciliteer data-en informatie-uitwisseling en open systeembouw in de praktijk

1. Deel rechtstreeks of via een onafhankelijk platform waardevolle informatie en betrouwbare data;
2. Normaliseer de minimale informatie en dataformaat van materiaal-, element- en gebouwpaspoorten;
3. Maak binnen de hele bouwindustrie doordachte afspraken rond maatvoering en het gebruik van droge verbindingen om hergebruik van producten te bevorderen.

F. Omarm verandering op alle niveaus

1. **Beschouw gebouwen als materiaalbanken;**
2. **Stuur als beleidsmaker op maatschappelijke meerwaarde**;
3. **Maak als marktspeler circulaire business aantrekkelijk;**
4. **Laat als burger(beweging) je stem horen.**

Wat moet er dan nog gebeuren?

- Maak circulariteit aantrekkelijker *[vraag]*
- Begeleid interne veranderingsprocessen binnen bedrijven *[aanbod]*
- Voorzie langetermijninvesteringen *[aanbod]*

Wat moet er dan nog gebeuren?

- Maak circulariteit aantrekkelijker *[vraag]*
- Begeleid interne veranderingsprocessen binnen bedrijven *[aanbod]*
- Voorzie langetermijninvesteringen *[aanbod]*

- Sturen op maatschappelijke meerwaarde *[vraag]*
- Geïntegreerd beleid en circulariteit als middel en niet als doel? *[vraag en aanbod]*

Wat moet er dan nog gebeuren?

- Maak circulariteit aantrekkelijker *[vraag]*
- Begeleid interne veranderingsprocessen binnen bedrijven *[aanbod]*
- Voorzie langetermijninvesteringen *[aanbod]*

- Sturen op maatschappelijke meerwaarde *[vraag]*
- Geïntegreerd beleid en circulariteit als middel en niet als doel? *[vraag en aanbod]*

- Gebouwen als materiaalbanken *[vraag]*
- Laat je stem als burger(beweging) horen *[vraag]*

De Proeftuin stop niet hier …

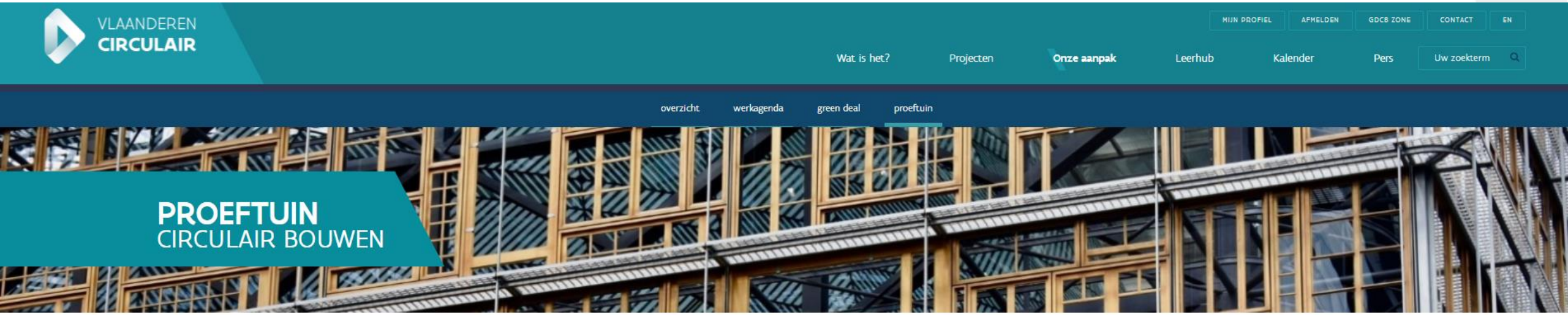

De Proeftuin stop niet hier …

https://bouwen.vlaanderen-circulair.be/nl/onze-aanpak/proeftuin

De Proeftuin circulair Bouwen is een wetenschappelijk consortium dat op basis van research en terreinervaringen beleid- en praktijkaanbevelingen doet.

De Proeftuin Circulair Bouwen wordt opgevolgd en uitgevoerd door VITO, Buildwise, de UHasselt en de Vrije Universiteit Brussel – en ondersteund door Peter Stouthuysen voor datavisualisatie – in opdracht van OVAM.

Resultaten Urban Mining

In juni 2021 kwam het eerste rapport over Urban Mining uit. Download hieronder de volledige versie of de uitgebreide samenvatting.

VOLLEDIGE VERSIE >

UITGEBREIDE SAMENVATTING >

Juridisch rapport

Juridisch Rapport Proeftuin DEEL1 2/12/2020 >

Werffiches Experimenten proeftuin

Bilzen Pijpenhof
BP Aertssen
Mol Boeretang
Tuighuisstraat
werf Jette theodoortje
werf machelen
werf Ninove pollarewijk

Blogpost

Lees hier de blogpost 'Wat als... we opnieuw bouwden met 35% van het afval in Vlaanderen?' | 6 juni 2021

Resultaten Veranderingsgericht (ver)bouwen: Praktische handvaten

Begin 2023 werden het Draaiboek Circulair Aanbesteden Juridische Q&A, het Draaiboek Circulaire Businessmodellen, de Praktische Handvaten en de Beleidsmatrix Circulair Bouwen gepubliceerd. Daarnaast zijn er templates voor een inspirerende bouwcase en nieuws businessconcept beschikbaar.

DRAAIBOEK CIRCULAIR AANBESTEDEN (PDF)

PRAKTIJKGIDS CIRCULAIR BOUWEN (PDF)

DRAAIBOEK CIRCULAIRE BUSINESSMODELLEN (PDF)

BELEIDSMATRIX CIRCULAIR BOUWEN (PDF)

Praktijkgids Circulair Bouwen

Infofiche bakstenen gevel
Infofiche binnenwandsysteem
Infofiche funderingoplossing
Infofiche platte dak
Infofiche verhoogde vloer

Draaiboek Circulaire Businessmodellen

Template inspirerende businesscase
Template nieuw businessconcept

Toekomstperspectief

Naast het opleveren van praktische handvaten, werden begin 2023 ook aanbevelingen voor de (ver)bouwpraktijk, het beleid en de onderzoekswereld gedeeld. Download hieronder het overzicht van de aanbevelingen, net als de uitgebreide samenvatting van de tweede deelopdracht.

VOLLEDIG RAPPORT AANBEVELINGEN VERANDERINGSGERICHT (VER)BOUWEN

SAMENVATTING AANBEVELINGEN

https://bouwen.vlaanderen-circulair.be/nl/onze-aanpak/proeftuin

Bedankt…

SAMEN MAKEN WE MORGEN MOOIER

OVAM

Philippe Van de Velde
Karlien Wauters
Elke Meex
Roos Servaes
…

VLAANDEREN CIRCULAIR

Brigitte Mouligneau
Veerle Labeeuw
…

Bedankt…

't Centrum

CESCO XL

Circubestek

Gemeente als circulaire bouwregisseur

Circulair Bouwen Betaalbaar

co-housing Waasland

CABRIO

Zin in Noord / Kantoor 2023

C-MAF / JuuNoo

Circulab Limburg

Type something

Mobble

ICAL

Type something

Circul'Air

Verzekerbaarheid van Circulair(e) (ge)bouwen

Type something

Type something

en nog veel meer…

Kompasgroep

Bedankt…

Aline Vergauwen
Almut Fuhr
Bernard Vanheusden
Brigitte Mouligneau
Christ'l Joris
Hilde Carens
Jeroen Vrijders
Joerie Alderweireldt
Johan Pauwels
Jona Michiels
Jonas Voorter
Jonathan Verdonck
Karel Lootens
Karlien Wauters
Kurt Verhooghe
Petra Ronda
Philippe Van de Velde
Pieter Walraet
Roos Servaes
Sye Nam Heirbaut
Waldo Galle
Wim Debacker
Yves De Weerdt

Bedankt…

Wim Debacker

Philip Marynissen

Jef Bergmans

Jonas Voorter

Waldo Galle

Peter Stouthuysen

Jeroen Vrijders

Anse Smeets

Anne Paduart

Yves De Weerdt

B. Van Heusden

Romina Le Piane

Aline Vergauwen

L. Van den Abeele

Joren Mijnendonckx

Lisa Wastiels

Wai Chung Lam

Sofie De Regel